

KONFERENCE A AKTIVITY GEOGRAFŮ

Pozvánka na společný kongres České geografické společnosti a Slovenskej geografickej spoločnosti, Olomouc 2022

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

dovolu, bychom vás v termínu 6.–8. září 2022 pozvali na Moravu, do Olomouce, na XXV. Kongres České geografické společnosti a 18. Kongres Slovenskej geografickej spoločnosti.

Tradiční akce geografické společnosti, která se koná pravidelně od roku 1930, má polokulaté jubileum. Doufáme, že situace umožní po dlouhé době opět tradiční formu a osobní setkání, která jsou vždy velkým bonusem takových akcí. Hlavní téma kongresu ČGS a SGS je: Česká a slovenská geografie: mezi národní tradicí a mezinárodní relevancí.

Vzhledem k výjimečnému interdisciplinárnímu postavení geografie v systému věd má geografická komunita jedinečnou příležitost se vzájemně setkat a diskutovat témata reflektující národní tradici a mající mezinárodní přesah.

Výroční kongres pořádá katedra geografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci (PřF UPOL) ve spolupráci se Středomoravskou pobočkou ČGS, katedrou geoinformatiky, katedrou rozvojových a environmentálních studií PřF UPOL a dalšími partnery z UPOL, ČGS a SGS.

Plenární jednání, panelové diskuze, sekce posterů a další prezentace vašich příspěvků se budou konat v prostorách Univerzity Palackého v Olomouci, většinou na třídě 17. listopadu 12, v sídle PřF UPOL. Společenská a exkurzní část konference vám umožní poznat město Olomouc nejen jako univerzitní město.

Přijměte srdečné pozvání do Olomouce!

Termíny pro registraci:

- do 31. května 2022 aktivní účast na kongresu – přihlášení na kongres včetně zaslání abstraktu příspěvku (pro sborník abstraktů, elektronická verze) – pro zařazení do programu kongresu

- do 30. června 2022 přihlášení k účasti na kongresu bez příspěvku
Registrace je na stránkách ČGS on-line na adrese: bit.ly/Olomouc2022

Základní informace jsou uvedeny v prvním cirkuláři na webové adrese kongresu: bit.ly/Olomouc2022

*Za programový a organizační výbor vás do Olomouce srdečně zvou
Marián Halás a Irena Smolová*

Seminář Venkov 2022

Po loňské přestávce vynucené pandemickou situací jsme se letos rozhodli, i přes velká rizika vyvolaná probíhající vlnou pozitivně testovaných na Covid-19, uspořádat seminář Venkov 2020 jak prezenčně, tak i online (tj. hybridně). Při rozesílání pozvánek nám nebylo jasné, zdali vůbec někdo na seminář přijede, nebo kolik potenciálních účastníků na poslední chvíli uzavře karanténa. Potřeba se vidět a mluvit spolu osobně a nekomunikovat pouze přes digitální média byla silnější. Proto se ve čtvrtek 3. února 2022 konal v Praze na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy (PřF UK) již 14. ročník semináře Venkov 2022.

Na seminář přijelo do Prahy více než 50 účastníků a dalších asi 50 účastníků nás sledovalo ve virtuálním prostoru.

Po přivítání R. Perlínem zahájil seminář úvodním slovem děkan PřF UK Jiří Zima, který popřál úspěšný průběh semináře. Jako první představila ředitelka odboru regionální politiky MMR M. Zezůlková koncepční přístupy a způsob uvažování jí vedeného odboru při posilování rozvojových možností na venkově. Její vystoupení dále doplnil i vedoucí oddělení rozvoje venkova R. Nikischer, který seznámil posluchače s průběhem realizace akčního plánu a naplňování Koncepce rozvoje venkova. R. Bargel a J. Gregoriniová z Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu (NIPOS) představili projekt, který sleduje dopady pandemie na kulturní zařízení a kulturní aktivity v Česku. Následně R. Perlín představil typologii kulturního prostředí v Česku a upozornil na regiony, které mohou být z hlediska rozvoje kulturního a tedy i společenského prostředí potenciální rizikové oblasti.

T. Zavadil z Asociace soukromého zemědělství ČR (ASZ ČR) představil projekt, ve kterém sleduje roli zemědělců při rozvoji venkovských komunit a míru interakce mezi farmáři a mezi obyvateli a veřejnou správou z venkovských obcí. J. Hrabák z České zemědělské univerzity (ČZU) ukázal, jak je možné na příkladu zdravotnických a lékařských služeb využívat digitální prostředí a jak jsou tyto nové metody komunikace vnímány a hodnoceny obyvateli.

Po obědové přestávce seminář pokračoval vystoupením M. Komárka, který zdůraznil význam síťování a spolupráce na lokální a mikroregionální úrovni

a prokázal, jak se kvalitativně liší regiony, kde dochází k intenzivní spolupráci, od regionů, kde spolupráce je pouze formální nebo málo intenzivní. M. Fialová pak zdůraznila význam regionálních značek původu zboží, které jasně pomáhají rozvoji jak lokálního podnikatelského prostředí, tak spolupráci a partnerství mezi výrobci a prodejci rozdílných typů finálních produktů.

Na závěr proběhla panelová diskuze, ve které zasedli R. Bargel (NIPOS), J. Hrabák (ČZU), Z. Opravil (MMR), T. Zavadil (ASZ ČR) a M. Fialová (PřF UK). Hlavním tématem diskuze byly dopady pandemie na problematiku rozvoje venkova nebo jednotlivých prvků rozvoje venkova. Do panelové diskuze se zapojovali svými komentáři nebo poznámkami i jednotliví účastníci semináře a posouvali tak diskuzi dalším směrem. Závěrečná otázka „Kde vidíte český venkov za 10 let?“ přinesla velmi zajímavé a rozdílné odpovědi, ale účastníci panelu se shodli, že možnosti rozvoje jsou a budou založeny především na spolupráci, komunikaci a možnosti uplatnit se a realizovat svoje plány a svoje cíle. Významným faktorem, který může ovlivnit další rozvoj venkova, budou dopady změn klimatu i politická rozhodnutí, která na tyto dopady reagují. Významným faktorem bude výrazná proměna cen energií, která může být limitní pro rozvoj některých aktivit.

Děkujeme všem, kteří v této nelehké době vážili cestu na tento seminář, děkujeme i těm, kteří sledovali seminář online. Těšíme se na další setkání ve čtvrtek 9. února 2023 na semináři Venkov 2023.

Prezentace jsou dostupné ke stažení na adrese: <https://rural.cz/2022/02/seminar-venkov-2022/>.

Radim Perlín

Zpráva o 24. kartografické konferenci

Ve dnech 8.–10. září 2021 proběhla na Přírodovědecké fakultě Ostravské univerzity 24. kartografická konference. Kartografické konference organizuje Česká kartografická společnost společně s místními kartografy ve dvouletých intervalech na různých místech Česka. Přes problematickou covidovou situaci se s nemalým úsilím i tentokrát podařilo uskutečnit tradiční prezenční setkání. Celkem 96 kartografů a zájemců o kartografii z 28 českých a jednoho slovenského pracoviště se po tři dny setkávalo v rámci odborných, společenských i doprovodných aktivit. Významné snížení registračního poplatku pro studenty ze strany České kartografické společnosti umožnilo účast 23 studentů z pěti akademických pracovišť.

V hlavní části konference bylo v pěti tematických blocích předneseno 42 odborných příspěvků a prezentováno 24 posterů. Sborník abstraktů příspěvků i posterů je ke stažení na stránkách konference (<http://24kk.cz/program/>). Součástí konference byly také čtyři workshopy zaměřené na mapy orientačního

Společný snímek vítězů jednotlivých kategorií při slavnostním předávání diplomů „Mapa roku 2020“. Foto: Martin Popelář.

běhu, výuku kartografie v covidové době, vojenské mapy a infografiku. V rámci společenského večera proběhlo slavnostní vyhlášení výsledků již 23. ročníku soutěže *Mapa roku*. Hodnocena byla přihlášená kartografická díla vydaná na našem území v roce 2020. Odborná komise udělila toto prestižní ocenění vítězům pěti soutěžních kategorií a navíc udělila dvě zvláštní ocenění. Podrobnosti o výsledcích soutěže je možné nalézt na stránkách České kartografické společnosti (<https://www.cartography.cz/maparoku/aktualni-rocnik/>).

Mimo odborného programu byl pro zájemce připraven již tradiční závod v orientačním běhu. V prostoru známé ostravské haldy Ema na třech tratích s odlišnou obtížností závodilo 20 účastníků konference.

Poslední tečkou za konferencí byla na konci září opožděná vernisáž výstavy *Mapování*. Ta byla v prostorách konference instalována již na začátku léta, ale v době instalace neumožňovala covidová omezení její slavnostní zahájení. Obrazy i objekty studentů ostravské střední umělecké školy AVE ART inspirované kartografií zdobily prostory konference společně s vystavenými díly účastníků národního kola soutěže dětské kresby *Cena Barbary Petchenik*.

Následující 25. kartografická konference se uskuteční v září roku 2023 v prostorách Fakulty aplikovaných věd Západočeské univerzity v Plzni.

30. Mezinárodní kartografická konference ve Florencii

Ve dnech 14.–18. prosince 2021 se uskutečnila ve Florencii 30. mezinárodní kartografická konference. Díky hybridní formě byla účast i přes pandemickou situaci vysoká, konference se i přes přísná omezení zúčastnilo celkem 630 osob z 20 států, z nichž téměř polovina účastníků byla přítomna prezenčně. Česká delegace měla v toskánské metropoli druhou (po domácí Itálii) nejpočetnější prezenční výpravu (34 účastníků), přičemž tři mladí čeští delegáti (Jakub Koníček, Pavel Ugwitz a Ondřej Kvarda) získali pro účast na konferenci grant ICA, kterých asociace udělila celkem 28.

Organizátoři účastníky přivítali v učebnách Fakulty humanitních studií Univerzity Florencie, kde probíhala vlastní konference. Nabídli ale i historické prostory v paláci Vecchio. V hlavním reprezentačním sále s překrásnou výzdobou Leonarda da Vinciho a Michelangela se konal zahajovací ceremoniál konference, na němž byly předány i dvě zlaté medaile Carla Mannerfelta, zakladatele Mezinárodní kartografické asociace (ICA). Nejvyšší ocenění udělované kartografům, kteří významně přispěli k rozvoji kartografie jako vědy, kteří prokázali mimořádnou službu ICA, a které se uděluje pouze výjimečně, obdrželi prof. Ulrik Freitag a prof. Alan MacEachren. Výjimečné prostředí zajistili organizátoři i pro společenský večer, který se uskutečnil v neoklasickém paláci Borghese.

V průběhu konference bylo odprezentováno 563 příspěvků ve 35 tematických blocích. Čeští účastníci konference přednesli téměř tři desítky příspěvků v odborných sekcích a vystavili jeden poster. Aktivně participovali i na organizaci a vedení předkonferenčních workshopů komisí a deseti odborných sekcí konference.

Na výstavě map a jiných kartografických produktů bylo vystaveno 410 exponátů, soutěž dětské kresby Barbary Petchenik byla obeslána 178 exponáty. Česká kartografická společnost (ČKS) zajistila do obou doprovodných akcí exponáty, přičemž hodnotící komise českým exponátům udělila jedno ocenění, a to v sekci Kartografická díla pro školy. Dílo společnosti CBS Nakladatelství *Magnetic Hand-painted map of the Czech Republic / Ručně malovaná magnetická mapa Česka* získala výborné třetí místo. Oceněná mapa získala již dříve titul Mapa roku 2019 jako zvláštní ocenění za zpestření nabídky kartografických produktů. Na Mezinárodní kartografické výstavě komise ocenila nápaditost, s jakou tvůrci přispěli k tvorbě mapy, která je pro žáky více zábavou než nudným učením.

Konference nebyla věnována pouze odborným referátům, ale, jak již bývá obvyklé, její účastníci měli mnoho příležitostí navštívit zajímavá místa přímo ve Florencii nebo jejím okolí. Pandemie Covid-19 zabezpečila mizivé množství turistů, což bylo pozitivum pro účastníky konference, kteří se mohli procházet v nepřeplněných úzkých uličkách a v klidu si prohlédnout četné místní památky.

V rámci konference měli účastníci též možnost obnovovat staré kontakty a navazovat nové, trochu poznat obyčejný život obyvatel v Toskánsku a ve Florencii

Viceprezident Mezinárodní kartografické asociace Vít Voženílek převzal ocenění pro Ručně malovanou magnetickou mapu Česka z rukou generálního sekretáře Mezinárodní kartografické asociace Thomase Schulze. Foto: Archiv ČKS.

a ochutnat jejich výborná jídla. Tradiční součástí konference byl i závod v orientačním běhu. Bohužel z této aktivity česká delegace tentokrát nepřivezla ocenění.

Záznamy z jednání všech sekcí jsou přístupné na vyžádání registrovaným účastníkům na webu konference: www.icc2021.net.

Nadcházející, 31. Mezinárodní kartografická konference se uskuteční v Kapuském Městě v termínu 14.–18. srpna 2023 a ponese název *Smart Cartography for Sustainable Development*.

Václav Talhofer, Alena Vondráková

Zpráva z 30. Mezinárodní kartografické konference ve Florencii a informace o Mezinárodní kartografické výstavě byly v rozšířené verzi publikovány ve Zpravodaji ČKS (2022, 1, 3–7) dostupném na webové adrese https://www.cartography.cz/wp-content/uploads/2022/01/2022-01_ZpravodajCKS.pdf.

Projekt LIFEdu – mezinárodní spolupráce v oblasti terénní výuky

Ke konci roku 2019 byl zahájen mezinárodní projekt Learning through Interdisciplinary Field Education (LIFEdu), který se soustředí zejména na propagaci terénní výuky a její následnou implementaci do procesu formálního i neformálního

vzdělávání. Jedná se o projekt strategického partnerství mezi univerzitami v Olomouci, Mariboru (Slovinsko) a Novém Sadu (Srbsko), který je financovaný z programu Erasmus+. Výuka přímo v terénu je silnou a osvědčenou výukovou strategií především ve státech na západ od nás. Záměrem projektového týmu je proto poukázat na benefity, ale také výzvy spojené s výukou realizovanou přímo v terénu, a tím napomoci k většímu rozšíření a využívání terénní výuky.

Bohužel, počáteční fáze projektu se významně překryla s nastupující pandemií, a tak bylo nutné některé aktivity oddalovat či modifikovat. Mimo jiného byly dosud uskutečněny dva mezinárodní workshopy – jeden v online prostředí a druhý prezenčně ve slovinském Mariboru. Tyto workshopy, které jsou určené jak pro VŠ studenty (zejména učitelského zaměření), tak pro učitele z primárního, sekundárního i terciárního stupně vzdělávání, ale i pro učitele neformálního vzdělávání, patří mezi klíčové aktivity projektu. V rámci workshopů si účastníci vyslechli teoretické základy implementace terénní výuky a poté v menších skupinkách testovali předpřipravené terénní aktivity různé délky, tematického zaměření i úrovně náročnosti. Následně ve skupinkách spolupracovali na vytvoření vlastních terénních edukačních aktivit. Přidanou hodnotou workshopů, resp. práce v menších skupinkách, byla jak mezinárodní, tak mezioborová spolupráce, stejně jako spolupráce napříč různými úrovněmi zkušeností a dosavadní praxe. Každá skupinka byla formována tak, aby v ní byli zástupci všech zúčastněných národů, a v ideálním případě také všech oborových zaměření (geografové, historici, biologové ad.) a „profesí“ (studenti, učitelé ZŠ, SŠ, VŠ i učitelé neformálního vzdělávání). Tento pestrý mix přinášel různé pohledy na věc a nutil účastníky vnímat problematiku z více různých úhlů pohledu.

V rámci ověření nabytých znalostí a dovedností měli po ukončení workshopu VŠ studenti ve spolupráci s účastníky z řad učitelů za úkol v národních skupinkách připravit a realizovat terénní výuku na školách, kde vyučují zapojení učitelé. Je více než potěšující, že se tyto následné aktivity podařilo uskutečnit (i když kvůli protiepidemickým restrikcím ne v takové míře, jak bychom si představovali), a to smysluplným způsobem, tedy že vytvořené aktivity měly jasný vzdělávací cíl a nešlo jen o „vycházku ven“.

I když první online workshop lze nakonec (dle zpětné vazby účastníků) považovat za poměrně úspěšný, tak je jasné, že v případě zacílení na terénní výuku přeci jen nemohl zcela naplnit svůj potenciál. Tuto tezi potvrdil workshop v Mariboru, který se už zcela nesl v duchu zamýšleného projektového záměru, takže kromě osvojení odborné náplně došlo také na socializaci účastníků a navazování nových osobních i profesních kontaktů. V případě studentů se navíc více provázaly entity EGEA ze zapojených univerzit, v případě některých učitelů dokonce už došlo na jednání o vytvoření nové Erasmus spolupráce mezi jejich školami. Další workshop, který je naplánován na květen 2022, bude hostit srbská univerzita v Novém Sadu a my všichni doufáme, že bude možné workshop realizovat prezenčně.

Do aktivit workshopu v Mariboru se zapojilo více než 30 účastníků ze Slovinska, Srbska, Rakouska a Česka. Foto: archiv projektu LIFEdu.

Závěrečnou aktivitou v rámci projektu LIFEdu bude mezinárodní konference o terénní výuce, která se bude konat na konci srpna 2022 v Olomouci. Na konferenci budou prezentovány hlavní výsledky projektu, účastníci workshopů budou sdílet své zkušenosti, vystoupí odborníci na terénní výuku a v rámci praktické ukázky budou představeny některé terénní výukové aktivity. Díky podpoře programu Erasmus+ bude účast na konferenci bezplatná, navíc účastníkům mohou být dokonce proplaceny cestovní náklady (o podrobnostech budeme informovat prostřednictvím webu lifedu.upol.cz a Newsletteru ČGS). Srdečně tak na konferenci zveme všechny zájemce o problematiku terénní výuky.

Projekt Learning through Interdisciplinary Field Education (2019-1-CZ01-KA203-061379) je podpořen z prostředků Evropské Unie v rámci programu Erasmus+.

Petr Šimáček, Jan Hercík